

JORDI PLAY

Gabriel Cañellas

El PP, entre el passat i el futur

Vint anys després de la dimissió forçada de Gabriel Cañellas, el PP balear actual s'enfronta a una situació d'incertesa semblant a la d'aleshores.

Reportatge de Miquel Payeras

El 19 de juliol de 1995 el president del Govern illenc, Gabriel Cañellas, es veia obligat a dimidir. José María Aznar li ho havia exigint dies abans amb aquests paraules: "Gabriel, no pots ser una pedra en el meu camí cap a La Moncloa". La seva renúncia féu entrar el partit conservador en una llarga fase d'inestabilitat interna. Ara, dues dècades després, el PP actual torna estar davant d'un panorama ple d'incerteses. Però és un partit molt diferent al d'aleshores.

El PP de Cañellas

Cañellas es va fer càrrec d'AP (Aliança Popular, i a partir de 1989, Partit Popular, PP) a les Illes l'any 1978. Aconsegüí organitzar un partit disciplinat, amb agrupacions locals molt actives a tots els pobles de la part forana de Mallorca, cosa que, sumada al control de la formació que exercia Abel Matutes a Eivissa, li donà força múscul orgànic, suficient perquè a les eleccions generals de 1982 ocupés l'espai i xuclés quasi tots els vots que havien estat d'Unió del

Centre Democràtic. L'any següent, 1983, Cañellas es presentava com a candidat a president del primer Govern autonòmic. Gairebé ningú li atorgava cap possibilitat. Quasi tothom veia de president el número u de la llista socialista, Fèlix Pons. Però AP i PSOE empataren en escons. El nou partit regionalista, Unió Mallorquina, tenia la clau. El seu líder, Jeroni Albertí, fou obligat pel banquer Carlos March -per qüestions econòmiques- a votar a favor de la investidura del conservador.

→

→ Un pic al front del Govern, Cañellas es dedicà en cos i ànima a eixamplar la base sociològica del partit. A les eleccions de 1987 repetí l'èxit i continuà governant. Igualment el 1991 –ja com a PP–, amb majoria absoluta en coalició amb UM. Quan s'acostaven els comicis de 1995, esclatà l'escàndol del túnel de Sóller: el cas de corrupció que protagonitzà el seu Govern per haver cobrat comissions il·legals a canvi de la concessió d'aquesta obra pública.

A pesar de la polèmica política i mediàtica, Cañellas decidí mantenir la seva candidatura. I els resultats a les urnes, el 17 de maig, li van somriure de bell nou. Més que mai, de fet. El PP tot sol –sense UM– assolí la majoria absoluta. Poc li durà l'alegria. Just un mes després, el jutge que començava a investigar el cas imputava l'ex-conseller d'Obres Públiques Bartomeu Reus i el dia 21 de juny la mateixa sort esperava al mateix president illenc. L'oposició –PSOE, PSM, UM i Esquerra Unida– demanà que la sessió d'investidura s'ajornés fins que el PP presentés un candidat que no fos sospitós de res. Tanmateix, el dia 29 Cañellas era elegit president gràcies als 30 vots del seu grup parlamentari, per quarta vegada consecutiva. El dia 3 de juliol prenia possessió del càrrec: “Si em sentís desautoritzat per Aznar no seria aquí”, declarava als periodistes que li demanaven què pensava el líder estatal de l'escàndol. Malgrat el que deia el cap conservador illenc, a Madrid la cúpula del PP començava a intranquil·litzar-se. El president del Govern central, el socialista Felipe González, havia retret a Aznar poc abans en el Congrés la suposada corrupció del seu partit a les Illes. Aleshores la direcció estatal dretana canvià d'actitud amb Cañellas. Començà a preparar el seu relleu. Però ell, mentres-

EFE

tant, anava fent: nomenà els consellers del Govern el 5 de juliol i es disposava a governar com si res. El mateix dia, però, aterraven a Palma dos enviats especials d'Aznar: Carlos Argos i Miguel Segimón, els quals passaren quatre dies a la capital balear recopilant informació de primera mà sobre l'afer del túnel de Sóller.

El dia 11, Aznar envià demanar Cañellas a Madrid. En una tensa reunió el líder estatal li digué allò de “Gabriel no pots ser una pedra...” –o almenys així ho assegurà que li havia dit la premsa local– i li exigí la dimissió de president del Govern, del partit i, també, de diputat. L'illenc tornà desolat. Es plantejà rebel·lar-s'hi. El diari *Última Hora* publicava l'endemà unes declaracions seves fetes just després d'aterrar a Palma: “No deixaré que m'en-

viïn a galeres”. Anys després assegurà en diverses entrevistes que en aquells dies de juliol de 1995 pensà de veres de trencar amb el PP i crear un partit regionalista. No obstant, es va limitar a fer el que Aznar li havia exigit. O quasi. El dia 15 li envià la seva dimissió del càrrec orgànic i el dia 19 oficialitzà la de president del Govern. Però *s'oblidà* de renunciar a l'escó, en el qual es mantingué fins a gairebé el final de la legislatura.

A partir d'aleshores el PP balear canvià radicalment. Ja no va ser mai més el mateix. El partit que havia creat Cañellas era, en realitat, ell mateix. Ningú li discutia res. Feia el que volia. Assegurava que la seva formació era diferent del PP d'altres punts de l'Estat espanyol, que governava a favor de Balears i contra Madrid –s'ha de fer la precisió: contra el Madrid socialista de González–, però a la vegada era extremadament antinacionalista. Es creà una imatge d'home planer, del poble: es deixava veure en tot acte folklòric que podia, participava en sopars i dinars multitudinaris de gastronomia autòctona –pa

CAÑELLAS INVENTÀ 'LO NOSTRO', LA SEVA PECULIAR FORMA DE GOVERNAR: POPULISME PSEUDOAUTOCTONISTA FARCIT DE CORRUPCIÓ

Malgrat que el 1993 José María Aznar posava Cañellas d'exemple (a la foto, en un acte a Palma de la campanya electoral d'aquell any), el 1995 l'obligà a dimitir de president del Govern i del PP balear.

riques de Balears... Tota aquesta forma de governar i fer política, coneguda com *lo nostro*, es mesclava amb l'amiguisme i la corrupció pura i dura, com el *cas túnel de Sóller* que li costà el càrrec i asseure's al banc dels acusats: el 1997 el tribunal que el jutjà considerà el delictes prescrist.

El PP post-Cañellas

Després de Cañellas, molts dels seus col·laboradors enyoraren aquella època i fantasiejaren dient que el partit d'aleshores havia estat "regionalista". No ho fou mai, i fins i tot el 1995 va assumir posicions anticatalanistes i inicià una croada contra l'Obra Cultural Balear. Però sí que és ver que aquell *lo nostro* contrastava amb el que va ser el partit més tard. El seu substitut, Cristòfol Soler, només durà 10 mesos. El nou president, Jaume Matas, impulsà a partir de 1996 un viratge del partit cap a l'assumpció de formes molt diferents, més modernes, allunyades de tot aquell repertori de *lo nostro*. Per una altra banda, assumí sense complexos les propostes anticatalanistes que Cañellas compartia però no tingué temps de posar en pràctica. El *regnat* de Matas durà fins al 2007, quan perdé el poder i, com és ben conegut, renuncià a l'escó i abandonà la política. Més tard va ser perseguit –fins ara– per la justícia per presumpta corrupció perpetrada durant el seu segon Govern, entre 2003 i 2007.

Després del parèntesi de Rosa Estaràs al capdavant del PP (2007-2009), José Ramón Bauzà va allunyar encara molt més el partit de qualsevol forma que recordés allò de *lo nostro* –tot i que, paradoxalment, Cañellas fou un dels suports més importants de Bauzà per convertir-se en president orgànic i, més tard, del Govern– i imposà la coneguda croada contra el català.

Ara, vint anys després de la caiguda de Cañellas, el PP torna a trobar-se en un moment molt delicat. Derrotat com mai a les urnes, té molt poc poder institucional, afronta una llarga travessia del desert i haurà de trobar un nou líder perquè Bauzà se n'ha anat a fer de senador a Madrid. Quin perfil hauria de tenir? Per a alguns la solució és el retorn a *lo nostro*, i a tal efecte busquen un futur president que sigui, per així dir-ho, un *nou Cañellas*, algú que tingui el mateix estil populista. Enfront s'hi troben els que consideren tot el contrari, que volen mantenir una forta aposta anticatalanista, seguir arrencats sempre amb la direcció central i oblidar per sempre més les temptacions pseudoregionalistes. I entremig, els que pensen en una solució de compromís entre les dues parts.

El futur del PP és una incògnita, però segur que no serà com fou el de Cañellas ni ha estat el de Bauzà. •

amb oli, sobrassada, frit, etc.–, parlava un mallorquí incorrecte per parèixer el més allunyat possible dels intel·lectuals que tant agradaven a l'esquerra –arribà a dir que no llegia llibres–, es feia fotografiar manant tractors i fent com si fos pagès malgrat que era i és un misser de Palma de bona família casat amb una dona que pertany a una de les nissagues més

Avancem junts

Port de Barcelona

Port de Barcelona, el primer hub logístic del sud d'Europa.